No. 2391 | Zaterdag 9 November 1929. | 46ste Jaargang

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda, Tel. 507.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. J. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

## CURAÇAOSCHE SPROKKELINGEN.

—o—

### De onvindbare.

Als men oogen en ooren den kost geeft, stoot men telkens op iets, dat eigenlijk zóó niet zijn moest, en dat toch met een klein beetje goeden wil te verhelpen is. Jammer, dat zoo dikwijls het volk, en nog wel het armste gedeelte der bevolking de dupe is van zoovee! wantoestanden die hier en elders heerschen, en die zoo gemakkelijk, als men maar de handen uit den mouw wilde steken en niet bang was voor een weinig initiatief, waren weg te nemen. Denk eens aan de woningtoestanden of liever wantoestanden op 't gebied van volkshuisvesting, die met den dag abominabeler worden; en de zorg voor de volksgezondheid maakt 't al niet beter.

Gedurende ons verblijf op Aruba hebben we onze ooren te luisteren gelegd, en niet minder onze oogen den kost gegeven.. en heel wat ontdekt wat eigenlijk heelemaal niet door den beugel kan, en wat dringend om verandering en verbetering vraagt. We zijn er aan 't sprokkelen geweest, en willen daarom bij tijd en wijle graag enkele sprokkelingen- Arubaansche dus-wijden aan de velerlei wantoestanden die er nog op zoo menig gebied heerschen.

Vandaag willen wij ons bepalen tot de zorg voor de volksgezondheid, of liever de geneeskundige dienst, speciaal de armenpraktijk, zooals die er wordt uitgeoefend.

Of er dan, bij den reusachtigen economischen opbloei van Aruba gedurende de laatste jaren, nog armen zijn? Och, we weten 't allemaal, dat bij een onverwachten, niet voldoend voorbereiden opbloei een bepaald deel der bevolking met reuzenschreden omhoog gaat, maar ook een ander gedeelte steeds meer in den knel komt. Dit hebben we meegemaakt hier op Curaçao,- Aruba geeft 't zelfde schouwspel te aanschouwen.

Wat nu de gouvernementsgeneeskundige dienst betreft, zoo heeft men b. v. op Aruba twee gouvernementsdoctoren- één voor 't eerste en tweede district, omvattende Oranjestad en De Noord, - en een ander voor het derde en vierde district, omvattende Sta Cruz, Savoneta en S. Nicolaas.

De eerste woont te Oranjestad, waar hij voor alle zieken van zijn district gemakkelijk te bereiken is.

En de tweede . . . . ?

Men zou natuurlijk verwachten dat deze zoo ongeveer te midden van de beide districten woont, b. v. te Savoneta dat o. i. de aangewezen plaats is, als gelegen zijnde te midden van de beide bevolkingscentra Sta. Cruz en S. Nicolaas.

Hoe men er echter zoeke, een dokter is er niet te vinden.

Oorspronkelijk woonde de dokter in een gouvernementswoning, door de *Pan American* op haar terrein, doch vlak bij den ingang ervan gebouwd. De dokter was er te bereiken, al moesten velen, b.v. de bevolking van Sta Cruz, soms een afstand van twee tot meer uren ervoor afleggen.

Door den bouw van de zwavelzuurfabriek in de onmiddellijke nabijheid der dokterswoning werd deze praktisch onbewoonbaar. De dokter verhuisde, en wel naar een huis van de maatschappij, op Cero Colorado, de uiterste grens van de terreinen van de Pan American, nog een klein uurtje verder van de bevolkingscentra verwijderd.

Wat was het gevolg hiervan?

Dat de dokter nu voor de bevolking feitelijk volkomen onvindbaar en onbereikbaar geworden is.

Een gouvernementsdokter dus, - door het gouvernement belast met de armenpraktijk en daarvoor uit de gouvernementskas betaald en door de armen die zijn hulp willen inroepen, niet te genaken!

Want zooals algemeen bekend en vanzelf sprekend is, zijn de terreinen van de Pan American geheel ingesloten, en staat 't maar niet iedereen vrij die terreinen te betreden.

Alleen met behulp van een kaart, wordt men er toegelaten. Dat deze kaarten niet aan Jan en alleman gegeven worden, begrijpt eenieder.

Om nu eens een geval te stellen: iemand van S. Nicolaas of Savoneta heeft den dokter noodig. De gouvernementsdokter, die is aangewezen voor de armenpraktijk, is niet te bereiken. Dan gaat men een dokter halen op de Playa, hetgeen echter steeds met groote onkosten gepaard gaat.

Want ten eerste heeft men om den grooten afstand van S. Nicolaas of Savoneta naar de Playa een auto te huren; reken fl. 10; verder fl. 10 voor de auto van den dokter; reken bovendien nog fl. 5 voor de doktersvisite, en dan ten slotte nog een auto om remedie te halen op de Playa, zoodat dat arm mensch, dat recht heeft op gratis behandeling door den gouvernementsdokter, men eventjes fl. 30 à fl. 35 moet opdokken, eenvoudig omdat deze dokter woont op een plaats, waar hij praktisch niet te genaken is.

Dat zijn, volgens onze bescheiden meening, toch toestanten, die geen dag moesten kunnen voortbestaan, en waarvoor het Bestuur een stokje moest steken, zoo gauw mogelijk.

Wanneer het gouvernement een dokter aanstelt voor de armenpraktijk, en hem daarvoor naar billijkheid betaalt, dan heeft dat zelfde gouvernement ook toe te zien, dat die dokter zijn plichten waarneemt; maar dan heeft het gouvernement ook de plaats aan te wijzen waar die dokter wonen moet, i. c. hem een woning aldaar te verstrekken, welke plaats een zoodanige moet zijn, dat de dokter er ten allen tijde te bereiken is. Het volk heeft 't recht dit van het Bestuur te eischen.

## Gouverneur Fruytier.

De heden repatrieerende Gouverneur van Curaçao, (aldus de Res. bode van 4 Oct. l.l.) geniet nog steeds volop de belangstelling der vaderlandsche pers.

Vooral van de liberale.

Het „VADERLAND" stelde nog eens dapper vast à la v. Speyk: de plicht van Gouverneur Fruytier was „liever te sterven dan zich mee te laten nemen."

En bepaald minderwaardig is het gezelschap, waarin Zijne Excellentie vervolgens door het Haagsch orgaan wordt geplaatst:

„Dat een revolutionnaire communist indertijd uitging om de Oranjekazerne te Amsterdam te nemen, en bij het eerste schot dat er viel, in eene woning van een bourgeois vluchtte, en een glas water vroeg om van den schrik te bekomen, het zij zoo. Dat in den oorlogstijd een sociaal democraat, boein agathos (knap in het schreeuwen) zich, aan de grens staande, in een sloot onder droge bladeren verborg, toen eenige kogels van de oorlogvoerenden over die grens kwamen, het zij zoo; zij droegen geene verantwoordelijkheid tegenover het land. Maar Gouverneur Fruytier deed dit wel."

De „MAASBODE", die het „Vad." terecht wijst, zegt nog eens precies waar het ten deze op staat:

„Wij gelooven dat „Het Vaderland" bij eenig nadenken deze vergelijking, ... zal ... laten gelaten.

Ware de kwestie eenvoudig geweest: sterven of meegenomen worden — voor een man als Fruytier ware het eenvoudig geen kwestie geweest.

Maar hij stond voor het zwaarste geval, waarvoor een man van verantwoordelijkheidsbesef kan worden geplaatst.

Hij wist, dat het met zijn dood niet was afgeloopen.

Hij wist, dat mede op het spel stonden: het leven van honderden aan hem toevertrouwden, het economisch welzijn van zijn gewest.

Hij wist, dat hij den roem van een heldendood slechts zou kunnen koopen met het leven van wellicht talloos velen.

En dat zijn houding tot groot heil heeft gestrekt van Curaçao staat vast.

De ramp ware, bij een ander opteden, eenvoudig niet te overzien geweest.

Of de heer Fruytier na het gebeurde nog gevoeglijk als gouverneur kan terugkeeren is een andere kwestie.

Ook het vervullen van een zwaren plicht kan iemand voor 't vervolg voor een bepaalde positie min of meer onmogelijk maken.

Het oordeel hierover komt toe aan de regeering aan wie gouverneur Fruytier zelf de zaak in handen gaf.

Men wachte dit oordeel af.

Men roepe niet — wat ook nauwelijks iemand deed —: Gouverneur Fruytier moet terug, maar men eische evenmin: gouverneur Fruytier mag niet terug.

Dat zal de volkomen ingelichte en tot oordeelen bevoegde regeering hebben uit te maken."

Ook het „HUISGEZIN" komt op tegen de meening van hen, dat gouverneur Fruytier reeds geoordeeld is (de liberale pers.)

Het blad ziet terecht twee elementen in de zaak.

Het eerste is zijn houding van den droevigen nacht: was die verstandig, in overeenstemming met de omstandigheden, of was ze laf en niet in overeenstemming met die van een man, een bestuurder nog wel op zijn post?

Het tweede is: kan gouverneur Fruytier, ook al zou hij verstandig hebben gehandeld en zijn gedrag ... verdienen, worden genandhaafd?

„Over het eerste element is, vooral onder den verschen indruk van het feit, van meer dan één zijde onrechtvaardig geoordeeld.

De soldaat Colijn mocht opstuiven bij de gedachte, dat een verantwoordelijk man dat zich niet doodvocht liever dan zich over te geven, de staatsman Colijn had behooren te bedenken, dat verzet — ijdel en vruchteloos verzet — de schromelijkste gevolgen zou hebben na zich gesleept voor bevolking en eigendommen.

Wij ... het onderzoek op Curaçao, al is het niet op het beleid van den gouverneur zelf gericht, geen ander besluit zal toelaten, dan dat de heer Fruytier in de gegeven omstandigheden de wijste partij gekozen en in het belang van het eiland, en van Nederland, verstandig gehandeld heeft.

Een andere vraag is, of de gouverneur na het voorgevallene kan worden gehandhaafd."

„De vraag is eenvoudig, of de daden, waartoe de heer Fruytier in nobele zelfopoffering, ten einde grooter kwaad te keeren, de hand leende — uit internationaal oogpunt ... denkelijke daden — veroorloven hem voor het gouvernementsambt te behouden.

Ook hier moet met eenige omzichtigheid worden geoordeeld, maar het zou ons niet verwonderen, indien de regeering tot het inzicht kwam, of reeds het inzicht had, dat men beter deed, den heer Fruytier niet naar Curaçao te doen terugkeeren.

Gevoelsargumenten mogen hier niet beslissen.

Ook niet de overweging, dat de heer Fruytier, pas als gouverneur in functie, niet aansprakelijk kan worden ingesteld voor





## MET HET JULIANADOK VAN HOLLAND NAAR CURAÇAO.

Het wordt een aardig lijstje, wanneer we voor Nederland eens gaan opsommen, waarin een klein land groot kan zijn. Om bij algemeenheden te blijven, noemen we slechts onze kunst, onze wetenschap en onze techniek.

In de tweede ochtendstond onzer vaderlandsche geschiedenis hadden we een wereldnaam in de zeevaart, toen geimproviseerde admiraals met grootere of kleinere vloten naar Java reisden en Brazilie, of de wereld omzeilden en nieuwe zeestraten ontdekten. En nog wappert onze driekleur fier de oceanen over, en misschien zelfs noch fierder, naarmate haar roem nu meer die des vredes is.

Een groote internationale reputatie op dit gebied, heeft zich de laatste jaren verworven, de „L. SMIT en Co's internationale sleepdienst," met haar 20 „Oceangoing tugs." Niet alleen in het sleepen van doks, drijvende kranen, en baggermolens naar alle havens der wereld, maar bijzonder in het redden van ontredderde schepen met haar kostbare ladingen aan vracht en menschen vooral. Alle schepen die in de Noord Atlantic, de Golf van Biscaye, Iersche zee, Kanaal of Noordzee hulp noodig hebben kunnen zich in verbinding stellen met Queenstown, Vlissingen, St. John's op New Foundland of Horta op de Azoren, waar bijna steeds de groote sleepbooten dezer Maatschappij klaar liggen, om redding te brengen in den nood.

Dezer dagen werd door genoemde Maatschappij weer een groot werk volbracht, het sleepen van het Julianadok van IJmuiden naar Curaçao.

Het lijkt ons hier wel van belang het onderhoud te publiceeren wat we hadden met een der leiders van het genoemde werk.

De Marine Superintendent van de Curaçaosche Scheepvaart Mij. was zoo vriendelijk een boot ter onzer beschikking te stellen en een vriendelijke introductie voor een persgesprek met de Heeren Kalkman en Veth, respect. gezagvoerders van de Sleepboot Ganges en het Julianadok.

Nu ging het langs kaaimuren, steigers, boeien en palen van het reuzenbedrijf der C. P. I. M. dat dag en nacht, altijd door, zijn lied zingt van den arbeid eindeloos voort. Het Schottegat leek wel in deze stikwarme dagen een inktzwarte plas, waarin door het schroefwater koperen slangen schenen te kronkelen en slangen van groenig blauw, die opkropen tegen de boegen en flanken aan de reusachtige olietankers, die we voorbijkropen.

Juist tegenover de St. Annabaai lag de „Ganges" uit te rusten van haar kranig werk van 69 dagen. Daar ligt iets overmoedigs in deze kleine, 1200 P. K. stoomer, met haar ranke masten en haar steil opgebouwde brug en stuurkast, haast op de voorplecht van het schip. Op het lage achterschip lag een deel der crew ver over de reeling toe te kijken naar onze boot die langs zij kwam liggen.

„Is de kapitein aan boord?" En een vriendelijke, blonde dertiger kwam me reedstegemoet. De kapitein nam me mee naar zijn kajuit, wat op een schip zooveel is als de troonzaal in een paleis; ik kreeg een makkelijke stoel en een Hollandsche sigaar en even later werd er een kop thee gebracht door den kok, die in strijd met z'n smakelijk bedrijf broodmager was.

„Kapitein, ik kom om eenige bijzonderheden over uw kranig werk?" En gaarne was hij bereid die te geven, mits ik het maar niet te bont zou maken, want zoo zeide hij, „dit is mijn meening, dat tenslotte een ieder in zijn vak, wat dat ook mag zijn, respect afdwingt, wanneer hij maar daarin zijn plicht doet."

„21 Augustus dan, zijn we van Ymuiden vertrokken. Daar was een zeer groote belangstelling, want de sluis hield net aan weerszijden eenige duimen over.

Maar de zorg door die sluizen was niet voor mij. want eerst buiten Ymuiden namen wij het dok op sleep; aan een 20 duims manillatros op een 300 meter lengte. Alleen Las Palmas en Barbados deden we aan om te bunkeren; 485 ton kolen kan onze boot bergen, en gemiddeld gebruiken we een dertien ton per dag.

We kunnen dus een 5 weken toekomen, en ons langste traject was 21 dagen; want ofschoon het schip 11 mijlen per uur maakt, met zoo'n dok achter ons maken we er gemiddeld slechts drie; een 75 mijl per dag. Dit is niet veel natuurlijk, maar met een dok op sleep is een getal van drie cijfers een zeer groote zeldzaamheid. Zoo'n vierkante kast heeft vóór een groote weerstand, en door de vorm ook kan achter het kielwater niet weg, zoodat daar een sterke zuiging is; en die weerstand en zuiging is hier met zes te vermenigvuldigen, omdat dit dok uit zes verschillende stukken staat bestaat, die op de bodem een halve meter van elkander liggen.

Dan de wind; het dok ligt maar vier voet diep, en ge hebt gezien wat een hoogte het was, toen het de haven binnenkwam. Toen het dan ook op de oceaan een 24 uur slechts weer was, en we te kampen hadden met een soort uitlooper van een tornado, was het een zware dag voor de bemanning. „Nou meneer, het dok was toen als een turksch schuitje op de kermis," vertelde me later de stoker van het dok; „en we hebben wel eens wat angst gehad, dat die twee kerels van kranen, boven op de brug, in razende tuimeling naar beneden zouden komen, want de kast stampte en slingerde, dat we om op de beenen te kunnen blijven, ons moesten vast enteren aan de reeling. Maar verders hebben we toch een goeie reis gehad, alleen veel regen."

29 October, zoo vervolgde de kapitein, kregen we Curaçao in zicht, waar we al 4 dagen mee draadloos in verbinding waren, want de radius van onze radio is ongeveer een 900 mijlen. Vroeg kwamen dien morgen de Samson en de Neptunus ons reeds verwelkomen, waarna de eerste achter het dok ging liggen, en wij den tros tot eenige meters konden inhalen. Vlak voor de haven ontmoetten wij de „Hertog Hendrik" die de vriendelijkheid had ons met seinen geluk te wenschen met de goede aankomst. Ja, aan belangstelling voor ons werk ontbreekt het ons nooit.

Bijzonder troffen we het met wind en stroom aan den ingang van de haven, zoodat we heel gemakkelijk het gevaarte de St. Annabaai konden binnenzwaaien, om het langs de schepen in het Schottegat te mennen; naar zijn precies afgemeten strook water, waar het nu thuis is, stevig vast voor wind en weer.

U zult wel gelooven, dat ik blij ben, dat dit karwei weer achter den rug is, en ik de verantwoordelijkheid over die kast kwijt ben.

Was u ook bij het overbrengen van het groote Engelsche Marine-dok naar Singapore? Neen, ik had toen ander werk. Maar Kapitein Veth van het dok, kan u daar meer van vertellen. Dat was nog heel wat anders. Het Julianadok is slechts 4000 ton en het dok voor Singapore 48000 ton, 8 sleepbooten waren daar voor noodig, en zooals u weet, werd het in drie stukken vervoerd.

De kapitein noodigde ons verder uit voor een wandeling over het schip. Hij was er erg tevreden over. De „Ganges" is een der modernste zeesleepbooten, in 1920 gebouwd in Ablasserdam, en natuurlijk uitgerust met heel speciale winsen en lieren voor het eigenaardig bedrijf. We maakten ook kennis met de trossen waar het dok aan gesleept was. Twintig duims trossen waren het geweest, maar door de lange reis waren ze al wat magerder geworden, en danig aangevreten door het zeewater. Honderde schelpjes zaten er nog aan vast, want door haar eigen zwaarte ligt ze steeds in het water. Nog als een bijzonderheid vertelde de kapitein, hoe de schelpen zich ook tijdens de reis aan het dok vasthechten, in zoo'n groote menigte, dat ze werkelijk de vaart vertragen. In de Noordzee haalde de Ganges gemakkelijk drie een kwart mijl per uur, terwijl het later nauwelijks drie was.

Hadden we nog meer te vragen? ....Een groot journalist schreef eens, dat er niets beschamender is, dan interviewen over zaken, waar je geen flauw benul van hebt, om de uiterst domme dingen, die je dan vraagt.

Veel aardige bijzonderheden, worden er dan ook in zoo'n interview vergeten.

Wat is de prijs van zoo'n tros? Ik geloof dat we er aardig van zouden staan te kijken; en nog meer over de prijs van het sleepwerk, dat bij contract gaat, en misschien wel niet altijd wordt medegedeeld. Ik herinner me echter, dat alleen het sleepen indertijd van een zandzuiger van Holland naar Curacao, aan het Gouvernement niet minder dan 36.000 gld. kostte; en toch was deze sleep zeker een derde aan tonnage kleiner.

Het werd tijd, dat ik naar het dok ging, waarheen Kapitein Kalkman me zou vergezellen, toen juist een toevallig bezoek, in zeemansttermen te blijven, een kink in de kabel leggen kwam.

Ik ging dan maar alleen, met de boot weer door de zwarte plas, en kwam voor het groote grijs-blauwe reuzenlichaam van het Julianadok, „built by the Netherland Shipbuilding Cy Amsterdam," zooals er met mansgroote letters opgeschilderd stond.

Een groote stoomketel stond midden in het dok. Ze had dienst gedaan voor de winsen en de lieren, maar ze wordt nu gedemonteerd, en gaat met de sleepboot mee naar Holland.

We klauterden langs de drie hooge ijzeren trappen de brug op. „De Kapitein hier?"

Dat trof wel ongelukkig; alleen enkelen van de bemanning waren aan boord.

Nu, niet in bedrijf zijnde, is er aan zoo'n dok niet veel meer interessants dan het groote gevaarte. Het logies der bemanning was nog heel aardig ingericht voor zoo'n groote kast, die eigenlijk alleen dient om schepen te herbergen.

„Of ze nu blij waren, de manschappen, dat deze reis er weer op zat?"

„Nou Meneer, want het is een vervelend bestek, als maar op zoo'n lomp ding, dat net als een blok te water lait. Maar hier op Curaçao is het toch ook niks.

Heet, dat d'er reuzel soms wegsmolt op derlui ruggen."

Maar gelukkig was er vandaag van de Maatschappij bericht gekomen, dat de Ganges vertrekken moest met bestemming Rotterdam. In 21 dagen konden ze over zijn en-dan vieren ze dus St. Nicolaas thuis. En mij wenschen hun daar nog bij een Zalig Kerstfeest toe; ze hebben het wel verdiend.

H.M.H.

het ontbreken eener militaire of maritieme organisatie, die aanwezig, den overval zou hebben verhoed of afgeslagen.

De verantwoordelijkheid daarvoor komt niet op gouverneur Fruytier, maar op de vorige regeering neer.

Doch deze verantwoordelijkheid kan den heer Fruytier niet baten of redden, indien het gebeurde, uit internationaal oogpunt bezien, zijn positie onhoudbaar maakt.

Wij zeggen dus niet, dat de heer Fruytier na door de regeering gehoord te zijn en van deze te hebben vernomen, dat zijn gedrag niet laakbaar maar te loven was, naar Curaçao zal terugkeeren.

Wat onrecht mocht lijken, kan uit overwegingen van hoogere orde recht worden."

De rehabilitatie van den heer Fruytier, zoo besluit het blad, ware dan te vinden in een regeeringsverklaring en in een hooge onderscheiding, gevolgd door een benoeming tot een aanzienlijken post.

Ook in andere bladen klinkt, vooral met het oog op de aanstaande begrootingsdebatten, ongeveer een zelfde geluid. Men verwacht ditmaal veel belangstelling van de Kamer voor deze West-Indische aangelegenheid zooals ook uit het voorloopig verslag zal blijken, ofschoon normaal deze belangstelling maar heel zwak is.

Zoo schrijft o. a. de „Observator politicus" van „De Waalbode:

„Er is een sterke strooming ook bij de rechterzijde, welke meent, dat al zal bij het regeeringsonderzoek blijken, dat de gouverneur geheel vrij uitgaat en hij zelfs voor zijn houding bij den overval den dank der natie heeft verdiend, het handhaven van de heer Fruytier niet in het belang is van het prestige van het Nederlandsche gezag in deze overzeesche bezitting. Voor dit standpunt kan inderdaad iets te zeggen zijn en wij vernamen, dat de gouverneur zelf in deze richting zich heeft uitgelaten toen hij sprak, dat na het gebeurde op 8 Juni een slagboom op zijn weg is geworpen. Indien de Regeering dit standpunt zou deelen, dan zou inderdaad van een terugkeer van den heer Fruytier geen sprake meer zijn. Maar vooral van katholieke zijde zal op den voorgrond gesteld worden, dat deze zaak geheel los moet staan van de beoordeeling van het optreden van den gouverneur en men zal daar krachtig stelling kiezen tegen de dwaze theorie in de liberale pers, dat de gouverneur liever den dood had moeten kiezen, boven de gevangenschap. Wij hebben ook reden om aan te nemen, dat de Regeering deze meening absoluut niet deelt en het optreden van den gouverneur, wat betreft zijn vrijwillige opoffering, ten ten einde een verdere ramp voor het volk te besparen, volkomen goedkeurt. Geheel afgescheiden daarvan is natuurlijk de vraag of het prestige van ons gezag er niet onder zou lijden, dat een gouverneur, die heeft ondergaan wat den heer Fruytier is aangedaan, werd gehandhaafd. De beantwoording van die vraag heeft met het beleid van den gouverneur niets te maken. Men zal zich herinneren dat om die reden de wenschelijkheid van het aftreden van den gouverneur ook door enkele kath. bladen onmiddelijk na het gebeurde is bepleit Bij het begrootingsdebat zullen deze beide zaken goed uit elkaar worden gehouden en omtrent beide kwesties zal het het oordeel van de regeéring worden gevraagd."

De conclusie door bovengenoemd blad uit het gezegde van gouverneur Fruytier, dat er „een slagboom op zijn weg gevallen" was, gaat o. i. wel wat te ver. Het gebeurde, dat gouverneur Fruytier overviel te midden van zijn werkzaamheden in het belang van land en volk van Curaçao was inderdaad als een slagboom over zijn weg. Doch Z. E. sprak ook de hoop en de verwachting uit, dat 't met onderlinge samenwerking gelukken zou, dien slagboom op te ruimen, opdat het hem gegeven zou zijn om zijn werkzaamheden in het belang van Curaçao met kracht voort te zetten.

Hetgeen wij nog hopen, en een zeer groot deel van het volk met ons.



## Brandwaterleiding

**(Aangeboden.)**

Voor zoover ik heb kunnen nagaan, bezit Willemstad geen brand-waterleiding. Breekt er een brand uit, wat in den laatsten tijd nogal eens is voorgevallen, dan zit de brandweer soms overhoop.

Om water te kunnen krijgen voor het blusschingswerk, moeten er lange slangen worden aangelegd naar het Schottegat, of naar de haven; soms ook wel naar de zee.

Tot nu toe heb ik alleen meegemaakt, branden aan de Oostzijde van de stad, in de Punda.

Wat zou de brandweer beginnen, als er b.v. brand uitbrak op den berg, of in Domi?

Eer de brandweer hare waterslangen tot aan zee aanbrengt, zou er heel wat kunnen gebeuren. Hetzelfde zou ik kunnen vragen, voor het geval er brand uitbreekt op Schaarlo; of op den berg Flor de Marie. waar er heel wat houten huizen gebouwd zijn en nog wel zoo dicht op elkaar; en ook op de berg Altena.

Dank zij den steun welke de brandweer ondervindt van de „Samson" van de C. S. M. kan zij de branden steeds krachtig bestrijden.

Maar het zou wel eens kunnen gebeuren, dat de „Samson" niet beschikbaar was; wat dan?

Het is dus meer dan tijd, dat het gouvernement er toe overga de heele stad van brandwaterleiding te voorzien, en op verschillende punten of afstanden hydranten voor aankoppeling van slangen te plaatsen.

Mocht het gouvernement eens overgaan, tot den aanleg van een brandwaterleiding, dan leenen zich de heuvels aan de oost- en westzijde van de haven uitstekend voor het plaatsen van reservoirs voor de noodige drukking op de leiding. Aan elke zijde dus een tank met een electromotorische pompinstallage voor het voeden der tanken, dan zijn wij er.

Te hoopen is 't, dat er nooit meer een brand uitbreekt op Curaçao; maar in het ander geval moet men zich wapenen tegen het kwaad.

Ook zou de brandwaterleiding voor iets anders dienstbaar kunnen zijn, en wel voor het besproeien der straten tegen opstuiven van stof en het doorspoelen der riolen.

Met bovenstaande heb ik gemeend de aandacht van het bestuur te vestigen op de noodzakelijkheid eener brandwaterleiding voor Willemstad.

Mogen wij ons spoedig verheugen, te vernemen dat er bij het gouvernement plannen bestaan, tot uitvoering van 't bovenstaande.



**VERLOOFD.**

**Frits R. Koetsveld**

MET

**Virginia E. Goilo**

*8 Nov. 1929.*

*Eenige kennisgeving.*



**JONGEMAN, HOLLANDER, ZOEKT TEGEN 20 NOVEMBER PENSION.**
**Liefst bij PARTICULIER.**
**Brieven letter B.**

## BERICHTEN

### Welkom!

Per SS. Crijnssen zijn Woensdag ll. uit Holland gearriveerd de heer J. M. ELLIS, alsmede de Eerw. Zuster HERMENEGILDIS van de Congregatie van de Zusters Franciscanessen van Roosendaal, en Mej. J. VERMEULEN, onderwijzeres 1ste klasse, beide laatste bestemd voor het R. K. Onderwijs. Welkom!

### Revolutie in Venezuela?

De vreemdste en meest alarmeerende geruchten over een revolutie die eind verleden week te Caracas zou zijn uitgebroken, deden deze week de ronde. Door het Bestuur werden zelfs maatregelen genomen tegen de mogelijke gevolgen van zulk een revolutie voor Curaçao. Volgens de passagiers van de „Crijnssen", die Woensdagmorgen hier, van La Guaira en Porto Cabello aankwam, en waarvan velen tot zelfs een uitstapje naar Caracas gemaakt hadden, was er nergens iets van een revolutie te ontdekken. Over al was 't rustig; en van een overloopen van een deel der troepen, naar de revolutionaire partij, wist men niets. Het geheele bericht, en al de loopende geruchten schijnen van A tot Z een „canard" geweest te zijn. Gelukkig maar!

### Woningbouw.

De Nederlandsche firma, „N. V. tot aanneming van werken, v/h H. J. Nederhorst" is reeds met haar werkzaamheden voor den bouw van woningen begonnen. Terreinen in Mundo Nobo worden gelijk gemaakt, straten worden geprojecteerd en aangelegd, en weldra zal men met den bouw van woningen beginnen; een gedeelte volkswoningen, een gedeelte voor de beter gesitueerde klasse. Woningbouw op groote schaal is wel de eenige manier, om aan het steeds hooger opdrijven der huren een einde te maken.

Ofschoon de Koloniale Raad den Gouverneur in zake woningbouw carte blanche gegeven heeft, drong de heer R. J. Beaujon Jr., lid van den Kolonialen Raad, in de zitting van 15 October l.l. toch aan op volledige inlichtingen omtrent plannen en werkwijze van genoemde maatschappij, en bepleitte het verleenen van bouwcredieten ook aan particulieren, speciaal aan ambtenaren, die een eigen woning verlangen te bouwen. Men zie de rede van den heer B. elders in ons blad.

### De samenstelling van den Kolonialen Raad.

Het is al weer eenige jaren geleden, dat een West-Indisch specialist ons verklaarde, dat het maar heel goed was, dat de regeering zoo traag was in het vervullen van haar plicht tot herziening van het Curaçaosche regeeringsreglement, door de grondwet voorgeschreven, omdat wat die grondwet wilde funest zou zijn voor Curaçao. Men verstaat, dat een dergelijke onwaarachtige utiliteitspolitiek niet door den beugel zou kunnen. Wanneer het dan waar zou zijn, dat Curaçao niet rijp is voor wat de laatste grondwetsherziening ook ten opzichte van dit gebiedsdeel gebiedend voorschrijft, dan zou een eerlijke politiek alleen tevreden kunnen zijn met een rondborstige erkenning van ongelijk en herstel van wat verkeerd gedaan is. Ook mogen wij niet aannemen, dat de regeering opzettelijk in gebreke is.

De stof is op sommige punten uiterst moeilijk. En wij kunnen ons voorstellen, dat de regeering telkens weer advies vraagt. Nauwelijks heeft een gouverneur eindelijk het zijne uitgebracht, of hij wordt vervangen door een ander, die, misschien nog vóór hij zoover is, op zijn beurt plaats moet maken voor een volgenden. Wij hoorden ook, dat de voorzitter van de ontbonden commissie-Staal, die toch geen Curaçao-deskundige is, weer om raad is gevraagd. Maar er moet toch eens een einde komen aan al dat geadviseer.

Het vertegenwoordigend lichaam zal wel het meeste hoofdbreken kosten. Het actieve kiesrecht is een puzle op zichzelf. Maar van haast nog meer belang achten wij dat van de vertegenwoordiging der eilanden buiten Curaçao in het vertegenwoordigend lichaam. Wij zouden zeggen: de oplossing van die kwestie kan de herziening van het regeeringsreglement, die toch nog altijd wel geruimen tijd zal duren, want de eerste voorstellen van de regeering moeten nog komen, niet afwachten. Jarenlang gold de heer Van der Veen Zeppenfeldt als de vertegenwoordiger van Aruba, en zoo zat dat er blijkbaar bij dien „afgevaardigde" zelf in, dat hij, toen Mr. Eskes onlangs Arubaansche belangen bepleitte, dezen daarvoor bedankte. Nu geldt de heer Beaujon als bovenwindsche specialiteit, maar niet vergeten moet, dat hij een zuiver ambtelijk element vertegenwoordigt, dat wij gaarne geheel uit den Raad verwijderd zagen, voor zoover er althans afhankelijkheid van het gouvernement bestaat. De commissie-Staal heeft deze zaak niet opgelost, misschien wat meer achterop gebracht door voor Curaçao niet, als voor Suriname, schadeloosstelling aan de statenleden toe te kennen.

Ieder eiland zal o. i. minstens één vertegenwoordiger moeten hebben. Dit moet iemand zijn, die geheel van den ecomischen toestand van zijn eiland op de hoogte is. Een stoomverbinding moet hem in staat stellen met een minimum van tijdverlies de vergaderingen van „den Raad" bij te wonen, en daarvoor moet hij schadeloosstelling genieten. Dan kan het nog wel heel licht gebeuren, dat zijn stem die eens roepende in de woestijn is, en nog de plaatselijke belangen niet tot hun recht komen, maar dan kan voor den Raad na deskundige voorlichting niet meer gelden de verontschuldiging der ontwetendheid, en tegenover de „Curaçaosche" leden kunnen, zoo noodig de andere gezamenlijk een niet te versmaden tegenwicht vormen.

Het zou mooi zijn, wanneer de regeering een weg vond om in de bestaande vacaturen reeds in die richting werkzaam te zijn.

K. W.

### Luchtpost.

Onder het hoofd *„Post. Telegrafie en Telefonie"* lazen wij in de „N.R. Crt." van 1 October, Ochtenbl. C:

„De verzending van luchtpostcorrespondentie naar Curaçao zal voor de eerste maal vandaag geschieden met den trein, die van Amsterdam te 19.49, van 's Gravenhage te 20.45 en van Rotterdam te 21.13 uur vertrekt.

De overbrenging geschiedt per boot naar New-York en vervolgens met den wekelijkschen Amerikaanschen luchtpostdienst. Het luchtrecht, te voldoen boven het gewone port in Nederlandsche frankeerzegels, bedraagt 50 cent voor een briefkaart en voor de overige stukken f. 0.50 voor elk 5 gram."

Van luchtpost-correspondentie naar Suriname vonden wij nog geen aankondiging, maar de mogelijkheid is niet uitgesloten dat wij die over het hoofd hebben gezien. Daar er een geregelde luchtdienst van New-York naar Suriname is ingesteld is luchtpost verzending daarbeen mogelijk.

K. W.

### Kabelberichten.

De Mont Pelée op Martinique is weer in werking; de plaatsen Precheur, Mountrouge en St. Pierre zijn geheel verlaten, terwijl de autoriteiten vreezen dat het noodig zal zijn het eiland te ontruimen. Verleden week Woensdag 's nachts had er een uit-

barsting plaats vergezeld met onderaardsche geluiden. Vuur, rook en asch stegen omhoog. Meer dan 8000 personen verlieten het bedreigde gebied. De directeur van het observatorium verklaarde dat de laatste uitbarsting rotsblokken met een zwaarte van 3000 kilo omhoog wierp.

Ook de vulkaan Sta Maria in Guatemala is in werking en spuwt zand en lava uit. Men bericht dat 300 personen er het leven bij verloren; verschillende dorpen en landerijen zijn verwoest.

Heel de bevolking van Finca en El Patrocinio is onder de asch begraven. De ontzettende hitte en de verstikkende rook maken het onmogelijk dichterbij te komen, en de slachtoffers te redden.

Men schat dat ongeveer 25.000 er door getroffen zijn en millioenen dollars verloren hebben.



### Toeristenbooten.

Volgens de Amerikaansche kranten kunnen wij begin volgend jaar de volgende toeristenbooten hier verwachten.

De *„Veendam"* die 11 Febr. van New-York vertrekt,

de *„Duchess of Bedjord,"* die 10 Januari en 11 Febr. vandaar vertrekt;

de *„Vulcania"* die 23 Januari en 14 Febr. vertrekt; en

de *„Calgaric"* die 18 Januari vertrekt.

### Officieele Berichten.

G. J. Schouten is benoemd tot tijdelijk gevangenisopzichter bij het gevangeniswezen op Curaçao.

Aan den adjunct-commies C. E. Rincon, werkzaam op het bevolkingsbureau alhier, is, wegens ziekte, een maand vrijstelling van dienst verleend, met vergunning bedoelde vrijstelling buiten Curaçao door de brengen.

Aan Mevr. B. H. van de Pol-van den Berg, tijdelijk onderwijzeres 3de klasse bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao, werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier, is, op haar verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Aan Mej. D. S. P. van de Pol, tijdelijk schrijfster ter Inspectie van het Onderwijs alhier, is, op haar verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De loods in Curaçao, C. Tymons, werkzaam op Curaçao, is overgeplaatst naar Aruba werkzaam gesteld als loods voor de Paarden- en St. Nicolaasbaai, en als tijdelijk havenmeester van de St. Nicolaasbaai en de loods in Curaçao, R. J. Beaujon, werkzaam aan de Paarden- en St. Nicolaasbaai, tijdelijk havenmeester in de St. Nicolaasbaai op Aruba, is overgeplaatst naar Curaçao.

# In het land der Swazi's.

Wij ontleenen aan een particulier schrijver het volgende:

In September bij opkomende zon staan wij,-mijn secretaris, eenige missionarissen en ondergeteekende-aan het station Breyten, een klein opkomend dorpje gelegen aan de oostgrens van den Transvaal. De trein zwoegde verder langs en door het bergland naar Lorenzo Marquez, aan de oostkust van Portugeesch gebied, maar nu zonder ons. Want onze reeds te lang uitgestelde reis naar Swaziland zou nu toch worden ondernomen. Een lange weg kronkelend langs bosch en snijdend door eindelooze weidevelden, nu eens zwaar van zand, dan bezet met hoekige granietsteenen, rijk aan stof en niet gemaakt voor autowielen, scheidde ons van het land der Swazi's, dat ginds 95 mijlen ver schuilen moest achter de zaagtoppen van een reeks vaal-blauwe rotsbergen. En toch wordt het dorpje Breyten als de geschikste plaats beschouwd, vanwaar het gemakkelijkst dat afgezonderde land bereikt kan worden, waarheen en waarin het gerief van treinen nog niet gekend wordt.

Juist op de grens dezer provincie ligt het gehucht Mbabane, het centrum der administratie en residentie des Gouverneurs, die gezag voert over Swaziland, sinds het beëindigen van den Engelsch-Boeren oorlog in 1900 een Engelsch protectoraat. Ook hier hebben zich de missionarissen, Italiaansche Servieten, het eerst gevestigd. En hier kwamen ook wij het eerst aan om op de daar gevestigde missiestatie uit te rusten; want het doel van onzen tocht was een bezoek af te leggen bij den Prefekt der missie, die zijn woonplaats heeft te Bremersdorp, tevens de voornaamste post der geheele missie.

Het bevolkingscijfer van dit land wordt geschat-een nauwkeurige volkstelling is zoo goed als uitgesloten-op 118.751, waarvan slechts 1530 katholiek zijn. Toch is dit gering getal niet ontmoedigend, als men in aanmerking neemt, dat we een missie gaan bezoeken, die nauwelijks tien jaar bestaat en waar zich talrijke moeilijkheden hebben voorgedaan en nog voordoen èn van den kant der protestantsche sekten, die zich reeds jaren lang overal gevestigd hebben, èn van de zijde der zwarte bevolking, wier zeden rechtstreeks ingaan tegen de katholieke zedeleer. Hoort ook wat een Anglikaansch dominee getuigt in zijn boek: de opkomst van Swaziland: „de katholieke missie, jonger dan alle andere missies, is het best georganiseerd en maakt de snelste vorderingen."

Den volgenden dag zetten we onze reis voort in de richting der hoofdstatie. Langs een kronkelenden doch natuurlijk goeden weg rolden onze autos voort over bergen en door dalen met een snelheid, die mij echter in den beginne ontging, daar mijn aandacht werd geboeid door het verhaal over een missionaris, die een tiental jaren geleden langs denzelfden weg gaande, door een inlander werd aangevallen en vermoord. Het was een roofmoord; sectarische driften waren beslist uitgesloten... Uit deze herinnering en nog andere, schoon minder droevig, van het verleden werden we plots opgeschrikt door de onbehaaglijke schokken en het voortdurend heen en weer schudden van onzen wagen. We waren van den verkeersweg naar rechts afgedraaid en de chauffeur moest zijn weg zoeken door het hooge gras, waaronder twee evenwijdige karresporen zich verborgen als wegwijzer. Dit spoor leidde naar de residentie van de ex-koningin der Swazi's, over wie zij met buitengewone wilskracht meer dan dertig jaren had geregeerd. Reeds van verre vertoonde zich aan ons oog een complex gebouwen als mierenhoopen liggende op, langs en rond een stadig oploopenden en vrij hoogen berg. Bij deze konigin zouden we als intermezzo onze opwachting maken.

We houden halt aan den ingang van een groote kraal, waarbinnen een onnoemelijk getal— van gebouwen kan ik niet meer spreken — hutten zijn opgetrokken. Het wemelt van nieuwsgierige onverzorgde kleinen en schamel gekleede vrouwen, van wie velen langs de van teenen en klei opgetrokken hutten op den grond liggen uit te rusten!

Langs en door deze onverschillige en dan eens belangstellende menigte banen we ons een weg naar het centrum onzer verwachting: de woonplaats der koningin. Maar hadden we den missionaris niet als gids aan onze zijde gehad, we zouden als vreemdelingen in Parijs veel gezocht maar niet gevonden hebben.

De woning dezer koninklijke vrouwe staat te midden harer getrouwen. Vóór een hut, haar hut, in vorm gelijk aan een bijenkorf met een miniatuur opening, die als deur, luchtkoker en schoorsteen dient, zit de koningin op een stuk vermolmden boomstam omringd door enkele hofdames. Dit is dus de plaats voor officieele recepties en zóó het ceremonieel bij ontvangst van gasten, daar zij te voren van onze komst was ingelicht.

Toch lijkt me dit tooneeltje niet onaardig en zeer geëigend voor een kiekje. De koningin is een struische vrouw met levendige en schitterende oogen. Haar hoofd is omkransd met een snoer van aaneengeregen vergulden houtjes, heur haar getooid met enkele veeren, van haar schouders hangt af een rendieren huid vastgeknoopt naar romeinsch gebruik, terwijl vele amuletten haar hals versieren; — een superieure vrouw, die ook zonder al dien opschik een niet te ontkennen indruk maakt; in haar spreken, vragen en haar oplettendheid gedurende het onderhoud met den missionaris. Van haar vertellen de dáár wonende Europeanen hoe zij gedurende de Engelsch-boeren oorlog met tact en scherzinnigheid onderhandelingen wist te voeren met Lord Milner, Lord Selborne en Afrikaansch-hollandsche agenten; zij geven hoog op van haar bewonderenswaardig geheugen, van haar slimheid bij het ontrafelen van de zoo vaak ingewikkelde kwesties onder haar volk. En aan de voeten dezer merkwaardige vrouwe zitten op een mat, voor deze gelegenheid op den grond gespreid, ondergeteekende en gezellen neergehurkt. Een buitengewoon ensemble! met op den achtergrond de koninklijke hut, welker dak is belegd met groote en kleine horenen van ossen en elanden ter afwering van het bliksemlicht.

Jammer genoeg dat het onderhoud volkomen langs mij heen ging; want geen woord verstond ik van de Zulu-taal. Wel hoorde ik later dat het gesprek voornamelijk over mij geloopen had. De missionaris moest haar uitleggen wie ik was, vanwaar ik kwam en voor welk doel ik mij in Afrika bevond. Vooral de uitleg der kerkelijke hierarchie maakte indruk op haar, daar toch in de geschiedenis der inlanders steeds sterk op den voorgrond treedt het gezag met al zijn hoogere en lagere waardigheidsbekleeders.

Na deze kennismaking-officieele als ge wilt- werden we in't vertrouwen genomen. En gelukkig ook! Reeds te veel werd van mijn stramme leden gevraagd, daar het zitten op den grond, en dat nog wel officieel, ons Europeanen minder goed af gaat. We mochten het interieur van de hut bekijken, waar feitelijk niets anders dan een slaapplaats te zien was. Dan werden we uitgenoodigd om het nieuwe verblijf der koningin te zien. Gemoedelijk als waarmee het verzoek gedaan was, stapten we achter de koningin aan. Doch wij niet alleen; want een bende kinderen sprongen over takken en steenen langs en voor ons heen, terwijl twee veteranen gedurende de korte afstand, die ons van het gebouw scheidde, zoo iets van een Zulu alphabet uitstieten. Men wees mij erop, dat deze bejaarde mannen, zeer verknocht aan het koningshuis, de grootsche daden der koningin verkondigen. De organen dus der volksziel; want de eerbied van den inlander voor zijn koningin zit zeer diep. Voor hem is zij het symbool der kracht; vandaar prijst hij haar gaarne als de „Indhlova-kazi," de vrouwelijke olifant. Aan haar kent hij toe een bovenmenschelijke macht: zij heeft zich meermalen doen kennen als een regenverwekken Hij vreest deze schrandere en niet te doorgronden vrouw, die door haar toverij en giftmensels zich zoolang op haar troon heeft weten te handhaven.

Het huis dat we te zien kregen is de beschrijving niet waard Alleen viel op dat het in bouw afwijkt van dien der overige hutten: het is vierkant met deur en ramen voorzien. Een bewijs inderdaad van de vooruitstrevenheid dezer nu onttroonde „Indhlova kazi," ook een daad van moed en durf om inbreuk te maken op den rondbouw, die door de eeuwen heen met angstvailigheid door de Zulu's en Swazi's is gehandhaafd. Of was het misschien een laatste daad om de verbeelding harer onderdanen in te prenten, dat zij is en blijft de koningin?

Voort gaan we weer langs dezelfde karresporen op zoek naar den grooten weg en ook den eenigste in geheel Swaziland, loopend naar en door Portugeesch grondgebied tot aan de havenplaats Lorenzo Marquez, een groeiende stad aan de oostkust.

Doch vooraleer de hoofdstatie te bereiken onderbraken we andermaal onzen tocht, tot het afleggen van een visite aan den koning van dit gebiedsdeel. Hij, evenals zijn koninklijke moeder, heeft zijn residentie op een berg gevestigd, omringd van de hutten zijner raadslieden en getrouwen. Vanuit zijn woning overziet deze vorst een groot deel van zijn rijk en naar dezen berg zien zijn onderdanen met eerbied en vertrouwen op als naar de zuil van recht en vrede, den obelisk van glorie hunner natie.

Wij staan dus op den „mons Domini," den berg des heeren, maar niet op den heiligen berg, welke volgens den Psalmist alleen mag betreden worden door hen, wier handen onschuldig en harten rein zijn. Het ceremonieel der ontvangst wijkt geheel af van dat waarmee wij bij de koninginmoeder zijn ontvangen. Deze immers had zich voorbereid op onze komst; bij haar koninklijken zoon moesten wij ons voorbereiden om hem te naderen. Want onbegrijpelijk was het hoe kwistig men met den tijd omsprong. Als de hofhouding- en deze was opvallend talrijk- ons heeft willen symboliseeren, dat waar noch dag noch uur is, het rijk des heeren eeuwigdurend is; zij had voorwaar geen middel kunnen uitdenken.

Bij al dit wachten aan den ingang van de groote ronde kraal, waarbinnen zich vele hutten, ook onafgebouwde, bevonden, merken we rechts van ons een groote omheining van deels levende boomen, deels doode takken, die een menigte vee afsluit. Links van den ingang vertoonen zich nu en dan nieuwsgierige blikken van meisjes en vrouwen, die zich overigens weer schielijk in haar hutten terugtrekken. Hier hebben we de emblemen van den rijkdom des konings. Want volgens traditie der inlanders is hij alleen rijk, die vrouwen, koeien en ossen heeft. Ja, de rijkdom bestaat uitsluitend in het bezit dezer schepselen. En niemand der onderdanen mag en kan den koning in rijkdom voorbijstreven. En deze rijkdom is op zijn beurt weer het zinnebeeld van macht. Of kort gezegd: rijkdom is macht en omgekeerd. Als dit ten deele treurig bezit zoo onafscheidelijk met macht en aanzien is verbonden, dan begrijpt men hoe moeilijk het valt dit volk een christelijke moraal bij te brengen, die een bedreiging schijnt van het gezag, ja, van het koningschap zelve.

De macht des konings, vroeger heer over leven en dood zijner onderdanen, waarvan geschiedenis wreede en bloedige tooneelen weet op te han

Het publiek wordt hierbij bekend gemaakt dat onze zaak den 1° November is verplaatst naar het ruime lokaal No. 21, Heerenstraat. VESTIGT UW AANDACHT OP DE OPENING. ENORME SORTEERING EN BILLIJKE PRIJZEN.

PALAIS ROYAL. Marchena Moron & Co.

is sedert Engelsche overheersching danig besnoeid. In civiele zaken spreekt de koning recht, bijgestaan door zijn wetsgeleerden. En hiermee heeft hij zijn handen vol, daar de geschillen onder de inlanders meestal over grondbezit, vee en vrouwen legio zijn. Om de kraal van den koning wemelt het dan ook van mannen, die hetzij opgeroepen, hetzij uit eigen beweging, zich aan die rechtspraak in hoogste instantie komen onderwerpen. In crimineele zaken mist de koning nu echter alle macht en gezag. Deze worden door daartoe aangestelde Engelsche ambtenaren afgewikkeld, terwijl de Hooge Commissaris is geroepen om oog te houden op den gang van zaken in het gebiedsdeel.

Nog altijd wordt ons geduld beproefd aan den ingang van de koningskraal. Enkele mannen vallen ons steeds lastig om een weinig zout of tabak, en ook snuf. En toen een der missionarissen hen beduidde, dat „voor wat hoort wat", beloofden zij den koning van onze komst te gaan verwittigen. En waarlijk werkte de kracht van tabak en snuf afdoende; want na eenige minuten kwam een man in rijlaarzen ons beduiden, dat we den heiligen drempel mochten overschrijden.

De ronde koningshut, slechts in omvang verschillend van de overige, ligt op een vrije plek en is evenals de heele kraal met een heining afgesloten. Binnen langs deze omheining werden eenige matten gespreid — men had blijkbaar nog geen tijd genoeg gehad om zulks vóór onze komst te doen, — en dezelfde man in rijlaarzen verzocht ons daarop plaats te nemen.

Vóór ons, met 't gezicht naar ons gekeerd, eveneens op een mat namen twee mannen plaats, van wier gelaat ons de voornaamheid hunner positie duidelijk tegenstraalde. Nog kwam voor ons zitten de zuster van de koningin-moeder, feitelijk de eenigste vrouw in de omgeving.

Zij staat, volgens zeggen van den secretaris des konings, in in hoog aanzien, even hoog, accentueerde hij in goed Engelsch, als de destijds regeerende koningin. Rechts van ons tegen de hut van den koning stonden twee mannen geleund, twee stoere mannen, wier armen en beenen met de gebruikelijke breede koperen banden versierd waren, terwijl een rits amuletten als een rozenkrans van hun nek afhingen. De een is de handhaver der publieke orde, de ander de econoom zijner oppermajesteit. Nu, onder dit kringetje van waardigheidsbekleeders bleef de orde wel bewaard, maar rondom ons moest een steeds aangroeiende menigte kinderen telkens tot orde geroepen worden.

De koning! weerklonk het als uit een bazuin. En allen verhieven zich van hun zetel en schreeuwden: de koning! En met statigen tred, in een keurige en kleurige deken gehuld nadert Sobhuza II, de koning der Swazi's. De jonge vorst, sterk en robuust, zwaar voor zijn leeftijd — ik schat hem op dertig jaar — verzoekt ons te gaan zitten; hij zelf zet zich neer op een mat vlak vóór ons.

Zijn verschijning opende mij opeens het boek van zijn voorgeslacht. De geschiedenis van dit volk gaat echter niet zoover in het verleden. Oorspronkelijk komt het van Rhodesië en vormde eerst onder een eigen hoofd, Ngwana geheeten, een stam van het Bantu-ras.

Aan dit hoofd ontleende dit land zijn vroegeren naam van Kwangwana en het volk zelf den naam van Amangwana, wat beteekent: het volk van het hoofd Ngwana. Als gevolg van gelukkig gevoerde burgeroorlogen wist deze stam zich tot een zelfstandig volk op te werken onder hun leider Ndugunya, die bij zijn dood de leiding achterliet aan zijn zoon Lopuza. Deze, maar vooral zijn zoon, schitterde uit door dapperheid.

Hij had te zijner beschikking niet minder dan 10.000 dapperen, met wie hij veldtochten ondernam naar het westen en oosten van Amerika.

De geschiedenis van dit volk, doorloopend gekenmerkt door aanhoudende oorlogen, is bevlekt van het bloed der inlanders en ook der Europeanen. De Boeren weten te vertellen hoe menigmaal zij dezen geweldigen vijand te bekampen hebben gehad. Deels uit zucht naar uitbreiding van hun land, deels om den grond hunner voorvaderen te beschermen bonden de inlanders onder de leiding van het hoofd, Mswazi geheeten, den strijd met welken vijand ook aan. En als herinnering aan dien held draagt hun land tot op heden zijn naam: Mswazi- of Swaziland.

Het onderhoud met den koning vlotte uitstekend, daar hij een oud-leerling van een protestantische school te Lovedale in de Kaap-kolonie, zich zeer goed in 't Engelsch uitdrukte. Evenals bij zijn koninklijke moeder liep het gesprek over mijn positie, mijn verhoudingen tot de overige Bisschoppen en ook over het onderwijs. Vooral dit laatste onderwerp scheen hem bizonder ter harte te gaan; want hij wenscht dat zijn volk wordt opgevoed en onderwezen. Wij verzekerden hem dan ook dat de missie haar beste krachten aan de opvoeding zou besteden. Dit was het laatste woord. De donkerte viel in, en nog een lange weg wachtte ons voor we de hoofd-statie bereiken zouden.

Gedurende mijn verblijf van vier weken in dit nog zoo achterlijk land vallen er — behoef ik het nog te zeggen? — vele lotgevallen te boeken. De missiestaties zijn door een organiseerend talent op van elkaar ververwijderde punten gesticht, om van deze als centra het geheele land te bestrijken. Gevolg hiervan was, dat in een betrekkelijk korte spanne tijds het land in zijn geheel moest doorkruist worden. En daarbij moet men niet vergeten, dat menigmaal om naar oostelijke richting te gaan eerst naar west werd afgeslagen of om het noorden te bereiken in zuidelijke richting mijlen ver werd voortgereden. De loop der wegen wordt feitelijk beheerscht door den grilligen loop der rivieren en door de steile bergruggen. Slechts enkele malen dus bevonden we ons voor een rivier, waar een span van zes muilen ons moest doorheen trekken. Doch hoe verder van den grooten rijweg af, des te meer was er te genieten van het schoone land. En Swazi-land was wel op z'n mooist als we op zoek waren naar een of andere missiestatie. Ja, op zoek; want meermalen lag een missie-kerkje verscholen in het bergland of in de dichte bosschen, waarin springbok en eland, niet gewoon aan rustverstoring, schichtig wegschoten, of nog onbekend met de roofzucht der menschen, zoo dicht naderden dat onze jacht lust meermalen ons naar het geweer deed grijpen. Eenmaal verdwaalden we zelfs in het geheimzinnig bosch. En hadde een eenzame boer den juisten weg niet uitgeduid, en een jongen, van den hemel gezonden, ons niet gewezen op de boomen, die voor ons als handwijzer door den aldaar wonenden missionaris gemerkt waren, we zouden nimmer het doel van onze reis hebben bereikt.

Nog veel zoude ik van het werk der missionarissen, van Broeders en Zusters kunnen verhalen, van hun offers, physieke en geestelijke, die zij voor het heil der inlanders te brengen weten, doch uit vrees voor te groote uitvoerigheid moet ik het hierbij laten.

Tot slot nog iets over den koning, daar hij toch èn voor den inlander èn voor den Europeaan het middenpunt der attractie blijft. Deze heidensche vorst die, naar men zegt, gedurende zijn schooljaren getuige geweest is van het fanatiek drijven eener zekere protestantsche sekte en daarom met welken vorm van Christendom heeft afgerekend; die misschien om dezelfde reden nimmer geneigd bleek om de stichtingen der sekten, zoo menigvuldig in zijn land te bezoeken; deze vorst gaf eenige dagen na ons officieel bezoek aan hem blijk van zijn voornemen om de hoofdstatie der missie te bezoeken.

Op zekeren avond klokke half acht bracht dan ook een zeer net onderhouden auto den koning naar de missie in gezelschap van twee hofdames. De kinderen in twee rijen opgesteld tloten hun koning zeer geestdriftig toe. En toen hij voor ons stond, welk een geheel anderen indruk maakte hij op ons. Nu was hij niet meer de koning der Swazi's, die in kleedij zich aan de gebruiken van zijn volk aanpaste en door zijn voorbeeld de traditie bestendigde, maar de koning in het incognito van een modern reiscostuum. Hij bewoog zich heel vriendelijk langs de rijen der schoolkinderen en gaf zijn verlangen te kennen om den kerkelijken dienst —in onze taal het Lof, — bij te wonen. Na afloop werd hem door de kinderen een ovatie gebracht. En toen de auto verdween in de duisternis en het gejuich der kinderen langzaam uitstierf, kon men hier en daar den uitroep hooren: bij ons is de koning geweest!



Bekendmaking.

Le openbare verkooping van juweeen en gouden en zilveren voorwerpen, van en met 2 Januari 1928 tot en met 30 Juni 1928 ter „De Spaar en Beleenbank van Curaçao beleend onder No. 6904 R tot en met No 5433 S zal aanvangen op Donderdag den 14 November a. s. des morgens te negen uur, in het lokaal der vennootschap en zal worden voortgezet op de volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop hunner panden te voorkomen door zoo spoedig mogelijk de verschuldigde interesten te komen aanzuiveren.

De verkooping zal in geen geval worden uitgesteld, waar. zal precies op den 14 November a. s. een aanvang nemen.

Willemstad den 16 October 1929

De Voorzitter
P. L. GORSIRA.